

Stachy

Kraj: Jihočeský

Správní obvod: Vimperk

Nadmořská výška: 738 m n. m.

Počet obyvatel: 1 090

Adresa URL: www.stachy.cz

Okres: Prachatice

GPS souřadnice: 49.101793N, 13.666584E

První pís. zmínka: 1578 (446 let)

PSČ: 384 73

Historie obce Stachy

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1578. Vesnická památková rezervace. Proslavili ji na přelomu 19. a 20. století tzv. Světáci - lidé, kteří každoročně na jaře opouštěli Stachy a vydělávali ve světě jako zedníci nebo velmi žádaní cirkusoví muzikanti. Na zimu se vraceli domů, žili z úspor a přivydělávali si výrobou dřevěných hraček, dřevěného drátu, sirek nebo násad na domácí nářadí (známé byly stachovské dřeváky a šindele). Osudy místních inspirovaly Eduarda Basse k románům Lidé z maringotek a Cirkus Humberto či Karla Klostermanna k dílu Světák z Podlesí. Protože se obyvatelé Stachů museli vydávat za výdělkem do světa, říkalo se o nich, že všichni pohromadě se mohou sejít až o soudném dni. V okolí Stachů se také odehrává Klostermannova povídka Odysea soudního sluhu. Obec založili skláři na přelomu 15. a 16. století. Stachy byly také jednou ze svobodných královských rychet. Dodnes se zachovaly cenné ukázky typické šumavské architektury - u silnice na Vimperk stojí široká stavení z roubených klád s nízkými štíty a šindelovou střechou - č.p. 67, 77, 78 a 218. Starší hřbitovní kostel P. Marie Bolestné pochází z r. 1781. Skrovná barokní stavba s nízkou věží v západním průčelí a zvoničkou na střeše lodi záhy nestačila potřebám obce. V letech 1842-1849 byl proto postaven nový velký kostel Navštívení P. Marie, 50 metrů dlouhý a 16 metrů široký, se štíhlou věží v západním průčelí. Fara s mansardovou střechou pochází z 19. století a renesanční portál sem byl přenesen údajně z Kašperských Hor. Na hřbitově je pohřbena známá šumavská figurka - silák Sepp Rankl. Ze Stach pocházel sklář a muzikant Andreas Hartauer (*1839), autor písně Tam v krásné Šumavě (Tief drin im Böhmerwald). Obec byla i v minulosti převážně česká. V roce 1910 zde žilo 2763 obyvatel, z nichž se 184 hlásilo k němčině. Stálo zde tehdy 254 domů. Stachy se chlubí jednou kuriozitou - přímo na travnaté ploše náměstí zde rostou hříby. Poprvé se objevily v roce 1961, kdy se sem při úpravě terénu stavby benzinové stanice přenesla zem i s podhoubím. V roce 1984 se ve Stachách na náměstí urodilo 246 hub. V sezóně je na travnatou plochu vstup zakázán a houby se zde samozřejmě sbírat nesmějí. V roce 2003 otevřeno Muzeum historické hasičské techniky. Jaroškov, obec nedaleko Vimperka (dnes část obce Stachy) je v pramenech poprvé zmiňována v roce 1384. Byla to vždy česká obec - v roce 1910 se všech 275 obyvatel přihlásilo k českému jazyku. Stálo zde tehdy 27 domů. Chalupy - vesnická památková zóna nedaleko Stach zachovává velmi cenný soubor roubených šumavských domů s rozložitými štíty. Churáňov (dnes základní sídelní jednotka Stach) vznikla jako osada v první polovině 18. století díky sklářům a dřevařům. Dnes je Churáňov centrem zimních sportů. V roce 1980 byl spojen sedačkovou lanovkou se Zadovem. Délka lanovky je 950 metrů, převýšení 190 metrů. Churáňovská chalupa č.p. 14 z roku 1746 je jednou z nejstarších usedlostí této lokality. V roce 1952 zde byla zřízena meteorologická stanice mezinárodního významu. V roce 1980 byla otevřena vlastivědná

naučná stezka dlouhá sedm kilometrů. V deseti zastaveních seznámí turisty s historií, přírodními poměry a lesnictvím na tomto území. Absolvování stezky je nejvhodnější ve vegetačním období.

